

2.11 gairės: Veiklos priežiūra užsiėmimų ir išvykų metu, įskaitant išvykas su nakvyne

Kelionė į rungtynes ir turnyrus išvykoje turėtų būti saugi ir smagi patirtis vaikams. Tėvai ir globėjai dažnai nerimauja išvykus jų vaikams, tačiau kruopštus planavimas ir pasirengimas jų nerimą turėtų išsklaidyti ir parodyti, kad į skirtingus jų vaikų poreikius ir potencialius pavojaus šaltinius išvykoje atsižvelgėte. Tinkamas saugumo užtikrinimo priemonės padės įgyvendinti šie pasiruošimo principai.

Priežiūros lygiai

Sprendimą dėl būtino priežiūros lygio priimkite atsižvelgdami į vaikų amžių ir skaičių. Įstatymuose gali būti nustatytas minimalus suaugusiųjų, tenkančių konkrečiam vaikų skaičiui, santykis.

Įprastai kuo jaunesni vaikai arba kuo sudėtingesnė veikla arba aplinka, tuo daugiau reikės suaugusiųjų vaikams saugiai prižiūrėti. Jeigu vaikai turi specialiųjų poreikių, gali prireikti ir papildomos priežiūros ir pagalbos.

Paprastai taikomas toks priežiūros santykis:

- 4–8 metų amžiaus vaikai – 1 suaugęs 6 vaikams,
- 9–12 metų amžiaus vaikai – 1 suaugęs 8 vaikams,
- 13–18 metų amžiaus vaikai – 1 suaugęs 10 vaikų.

Išvykos su nakvyne arba ilgos kelionės atveju visada gerai turėti mažiausiai 2 prižiūrinčius suaugusiuosius. Jei kas nors atsitiktų, pavyzdžiui, vaiką prireiktų gabenti į ligoninę, antras suaugusysis galėtų ir toliau prižiūrėti likusius vaikus. Jeigu yra tiek vyriškos, tiek moteriškos lyties prižiūrintys suaugusieji, svarbu kiekvienam iš jų paskirti skirtingus vaidmenis ir atsakomybės sritis, pvz., dėl rūbinių priežiūros ir galimybės užėti į miegamuosius.

Rizikos vertinimas

Papildoma priežiūra ir pagalba būtina, kai vaikai turi palikti jiems įprastą aplinką ir vykti į rungtynes arba kitą veiklą išvykoje, pavyzdžiui, į treniruočių stovyklas, ypač jeigu tai bus išvyka su nakvyne. Rekomenduojama atlikti kiekvienos veiklos, dėl kurios vaikai turės vykti į jiems naują aplinką ar vietovę rizikos vertinimą. **Rizikos vertinimo** formos pavyzdį galite rasti Vaikų saugumo užtikrinimo priemonių rinkinyje.

Rizikos vertinimas atliekamas ne tam, kad rastumėte priežastis kelionei atšaukti! Jo tikslas – iš anksto numatyti galimą riziką, kad galėtumėte imtis veiksmų jai pašalinti arba jos poveikiui sumažinti. Pavyzdžiui, viešbučio (ar kt. gyvenamos vietos) vietovė gali būti nelabai saugi vaikams. Žinant tai iš anksto galima pasirinkti kitą gyvenamąją vietą. Rizikos vertinimas padeda užtikrinti, kad kelionėje ir veiklose būtų saugu ir smagu. Svarbu atminti, kad jeigu kelionė arba dalyvavimas veikloje negali vykti saugiai, to derėtų atsisakyti.

Kelionės ir išvykos su nakvyne

Šiose gairėse terminas „lydintis suaugusysis“ reiškia kelionėse vaikus lydintį suaugusįjį. Tai galėtų būti klubo ar organizacijos darbuotojai, pavyzdžiui, treneriai, tačiau jais taip pat gali būti ir vaikų tėvai bei kiti savanoriai. Lydintis suaugusysis nereiškia bet kurio drauge vykstančio asmens, kuris keliauja kaip komandą palaikantis asmuo. Ši sąvoka reiškia asmenį, kuris sutiko prisiimti atsakomybę pasirūpinti, kad kelionė būtų saugi ir maloni.

Visose situacijose derėtų vadovautis tokiu principu – **svarbiausia tai, kas geriausia vaiko (-ų) interesams**. Suaugusieji turėtų pasirūpinti vaikais ir paaugliais jų amžiui ir brandai tinkamu būdu.

Lydintys suaugusieji atlieka svarbų vaidmenį prisiimdami pagrindinę atsakomybę už jų globai patikėtų vaikų saugą ir **gerovę visos išvykos metu**. Ši atsakomybė prasideda nuo akimirkos, kai vaikas palieka savo tėvų (globėjų) namus, iki tol, kol jis saugiai grąžinamas savo tėvams (globėjams) kaip buvo sutarta. Būtina labai aiškiai pasakyti tėvams, nuo kada baigiasi atsakomybė už jų vaikus, kad būtų išvengta kokių nors nesusipratimų. Pavyzdžiui, galima susitarti, kad grįžus iš kelionės, tėvai patys pasiims savo vaikus iš klubo arba kad vaikai bus pavėžėti iki klubo patalpų ar vietovės, iš kurių jie patys savarankiškai grįš namo.

Geriausia susitarti, kad tėvai lydėtų savo vaikus kelionių metu. Toks susitarimas padeda tėvams jaustis klubo (organizacijos) nariais. Tai taip pat palengvina klubams (organizacijoms) tenkančią našą ir sumažina nesusipratimų dėl to, kas buvo susitarta, riziką.

Idealiu atveju, ypač prieš išvyką su nakvyne, turėtų būti sušauktas trumpas susirinkimas su tėvais ir vaikais. Jame turėtų būti patvirtinamas kelionės planas arba tokia informacija turėtų būti pateikiama raštu. Tėvams turėtų būti išdalyti kelionėje lydinčiųjų suaugusiųjų kontaktiniai telefonų numeriai, kuriais būtų galima susisiekti skubiais atvejais. Taip pat būtų naudinga paprašyti, kad vaikai pasirašytų arba padėtų parengti elgesio kodeksą. Tokiu būdu jie žinotų, ko iš jų tikimasi kelionės metu.

Tėvai visais atvejais turi duoti sutikimą dėl savo vaikų dalyvavimo. Prieš kelionę taip pat reikėtų gauti pagrindinę medicininę informaciją ir kontaktinius telefonus susisiekimui skubiais atvejais. Prie šio dokumento pridedamas tėvų sutikimo ir medicininių duomenų formos pavyzdys. Tam tikrose vietovės vaistus skirti gali tik gydytojas arba sveikatos priežiūros specialistas. Klubai (organizacijos) turėtų išsiaiškinti, kokios taisyklės taikomos toje vietovėje.

Lydinčių suaugusiųjų vaidmuo

Lydintys suaugusieji atsakingi ne tik už elgesio kodekse nustatyto elgesio užtikrinimą, bet ir už:

- Vaikų saugumo ir gerovės užtikrinimą. Tam būtina iš anksto atlikti rizikos (įskaitant ir transporto bei apgyvendinimo) vertinimą;
- Prireikus, bendravimą su tėvais prieš kelionę ir jos metu;
- Pasirūpinimą visomis kelionei būtinomis detalėmis, pavyzdžiui, apgyvendinimo sąlygomis, kelionės tikslu, programa, varžybų detalėmis, į kelionę pasiimtinoms aprangos ar avalynės ir inventoriaus sąrašu, taip pat transportu, tame tarpe užsitikrinant, kad transporto priemonės yra techniškai tvarkingos ir saugios. Atsižvelgiant į galutinį atvykimo tašką gali tekti užtikrinti, kad būtų keliaujama tik tam tikromis valandomis (šviesiu paros metu);
- Užtikrinimą, kad visi tėvai ir vaikai pasirašė sutikimo formas;
- Visų specialiųjų poreikių, įskaitant medicininius reikalavimus, negalavimus, prieigos apribojimus arba vartojamus vaistus, išsiaiškinimą. Tam įtakos turi ir valstybė, nes kai kuriose šalyse galioja griežtos taisyklės dėl to, kas gali duoti arba skirti vaikams vaistų arba gydymą. Bet kuriuo atveju lydintys suaugusieji turi labai aiškiai žinoti apie visus specialius poreikius, turėti tėvų kontaktinius telefonų numerius, kuriais būtų galima susisiekti skubiu atveju;
- Užsitikrinimą, kad vaikai turi visus būtinus kelionės arba tapatybės dokumentus arba leidimus;

- Pasirūpinimą, kad visi vaikai su savimi visos kelionės metu turėtų kontaktinius telefonų numerius, kuriais būtų galima susisiekti skubiu atveju;
- Buvimą netoli vaikų ir žinojimą, kur jie yra, bet kuriuo metu. Vaikų niekada negalima palikti be priežiūros net ir labai trumpam. Vadinasi, lydintys suaugusieji neturėtų palikti vaikų vienu viešbučiuose vakarais;
- Draudimą vaikams atsiskirti nuo grupės su kitais suaugusiaisiais, įskaitant šeimos narius, išskyrus iš anksto sutartus atvejus, jeigu vaiko tėvai yra davę sutikimą;
- Žinojimą, kokie yra vaikų fiziniai ir emociniai poreikiai bei pagalbą arba pastangas šiuos poreikius patenkinti;
- Pasirūpinimą, kad vaikai ir paaugliai galėtų bendrauti su kitomis vaikų grupėmis, pavyzdžiui, padedant išversti tik vietos kalba/tarme šnekantiems arba padedant susikalbėti bendravimo sunkumų turintiems vaikams;
- Tėvų kontaktinių telefonų numerių turėjimą su savimi visos kelionės metu ir tėvų informavimą nedelsiant apie bet kokias problemas;
- Už vaikų saugumo užtikrinimą atsakingo asmens arba vadovybės informavimą apie susirūpinimą dėl vaikų saugos, apsaugos ir gerovės keliančius klausimus, informavimą apie pasimetusius vaikus;
- Reikiamų vaistų ir jų dozės skyrimą vaikams, jeigu tai yra teisėta konkrečioje šalyje ir jeigu dėl to iš anksto susitarta su tėvais (globėjais);
- Draudimą vaikams nakčiai likti vieniems suaugusiojo kambaryje (išskyrus su šeimos nariais) arba miegoti vienoje lovoje su suaugusiuoju.

Kritinės situacijos ir skubios medicininės pagalbos atvejai

- Kritinės situacijos atveju būtina nedelsiant arba kai tik tai įmanoma susisiekti su vaiko tėvais.
- Skubios medicininės pagalbos atveju būtina nedelsiant kreiptis dėl medicininės pagalbos.